

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/121/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119202089
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8119202089.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v právnej veci navrhovateľa H.. Š. Y., T.. XX.XX.XXXX, H. W. XX, právne zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom advokátom so sídlom Hlavná 50, Prešov, proti osobe povinnej z platenia výživného Š. Y., T.. XX.XX.XXXX, H. W. XX, právne zastúpenej JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom so sídlom Hlavná 17, Prešov, v konaní o určenie výživného pre plnoleté dieťa, o odvolaní účastníkov konania proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 30Pc/11/2019-236 zo dňa 05.05.2021 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal voči osobe povinnej z platenia výživného (ďalej aj ako „matka“) určenia výživného na plnoletú osobu vo výške 400,- eur mesačne, počnúc septembrom 2018, opakovane do budúcnosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom uložil matke povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa sumou 120,- eur mesačne, za obdobie od 29.01.2019 do 17.09.2020, vždy k 20.dňu mesiaca vopred k rukám navrhovateľa. Dlžné výživné vo výške 2.400,- eur je matka povinná zaplatiť navrhovateľovi do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 5, § 63 ods. 1, 2, § 65 ods. 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon o rodine“).

4. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, ako bol prezentovaný v rozhodnutiach Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 8C/212/2013 zo dňa 06.09.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 10Co/123/2016 zo dňa 18.01.2017. Súd mal preukázané, že vzťahy medzi matkou a navrhovateľom sú veľmi vyhrotené a neštandardné, útočiace, bez vzájomného rešpektu a citovej náklonnosti. O zlých vzťahoch v rodine svedčí aj konanie prebiehajúce na Okresnom súde v

Bardejove pod sp. zn. 7Pc/10/2019, vo veci navrhovateľa M.. W. Y., proti Y. Y. a zrušenie vyživovacej povinnosti. Je zrejmé, že ide o akýsi zápas medzi matkou a dcérou proti otcovi so synom.

5. V konaní boli predložené znalecké posudky vypracované v rámci rozvodového konania rodičov navrhovateľa, a trestného konania, ktoré preukazujú, že osobnosť navrhovateľa a jeho konanie je kombináciou mnohých faktorov, od genetických až po tie vonkajšie, nepriaznivý vplyv na neho malo disfunkčné, disharmonické rodinné prostredie so stupňujúcim sa predrozvodovým napätím a prakticky doteraz pretrvávajúcimi zápasmi medzi rodičmi. Zároveň bol predložený aj psychologický náález svedčiaci o tom, že v čase, keď žil navrhovateľ v spoločnej domácnosti s matkou, bol študentom gymnázia, jeho vzťahy s matkou boli významne narušené, musel vyhľadať psychologickú a psychiatrickú pomoc. Správanie navrhovateľa je vysoko neštandardné vo vzťahu k matke, narúšajúce pravidlá dobrých mravov, spôsobené nielen jeho genetickou výbavou, ale aj vplyvom oboch jeho rodičov na vývoj jeho osobnosti. Navrhovateľ je zodpovedný za svoje správanie, ktoré je však do veľkej miery (ak nie úplne) ovplyvnené správaním, postojmi a výchovným vplyvom jeho rodičov.

6. K vysokoškolskému štúdiu navrhovateľa je potrebné uviesť, že je pravdou, že študuje ôsmy rok, tento rok ukončuje štúdium, je v S. M.T. V. G., odbor V. T. U.J. O. D. Y.. Bakalárske štúdium ukončil s vyznamenaním. Navrhovateľ započal svoje štúdium na I. O. D. H., kedy v roku XXXX bolo jeho štúdium ukončené po neúspešnom zvládnutí ústnej časti štátnej skúšky v opravnom termíne, kedy navrhovateľ požiadal o udelenie výnimky na druhý opravný termín, kde tejto jeho žiadosti zo strany fakulty nebolo vyhovené. Navrhovateľ následne od 01.09.XXXX pokračoval v dennom štúdiu na C. Q., kde mu boli uznané skúšky z predchádzajúceho štúdia a následne z dôvodu skrátenia svojho štúdia, keďže na C. Q. sa Z. V. študuje v I. Š. tri roky, prešiel na U. O., kde štúdium v septembri XXXX ukončil. K tomuto štúdiu navrhovateľa súd zhodnotil, že jeho štúdium trvalo dlhšiu dobu ako je štandardná dĺžka štúdia pri vybranom študijnom odbore, ktorá je päť rokov, pričom navrhovateľ študoval osem rokov. Na druhej strane je potrebné uviesť, že navrhovateľ využil všetky možnosti na ukončenie štúdia na I. O. D. H., kde požiadal aj o udelenie výnimky na druhý opravný termín. Následne prešiel na štúdium na inú vysokú školu, avšak v rovnakom študijnom odbore, kde mal uznané niektoré skúšky z predchádzajúceho štúdia. Nie je teda možné konštatovať, aby navrhovateľ svoje štúdium neprimerane predlžoval. Štúdium ukončil s hodnotením výborne. Súd preto rozhodol o priznaní výživného len počas jeho štúdia v Y. odo dňa podania návrhu od 29.01.2019.

7. Súd určil, že matka je povinná prispievať na výživu navrhovateľa sumou 120,-eur mesačne a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Matka namietala výdavky navrhovateľa, predovšetkým skutočnosť, že býva v byte v C. a nie na internáte v Y., kde by sa mu znížili náklady na bývanie a cestovné. K tomu súd uviedol, že byt, kde navrhovateľ býva, je vo vlastníctve jeho otca, ktorý uhrádza všetky náklady spojené s bývaním, pričom navrhovateľ študuje v Y., teda jeho dochádzanie do školy nie je spojené s veľkým časovým stresom. Nie je dôvod, aby navrhovateľ býval na internáte, ak má k dispozícii byt, kde úhrady za neho platí otec. Matka pracuje s čistým mesačným príjmom vo výške cca 1.017,- eur, má vyživovaciu povinnosť ešte k dcére, ktorá študuje na vysokej škole. Súd mal za to, že výživné vo výške 120,- eur je adekvátne potrebám navrhovateľa a príjmovým možnostiam a schopnostiam matky.

8. Dlhé výživné za obdobie od 29.01.2019 do 17.09.2020 vo výške 2.400,- eur uložil súd matke uhradiť navrhovateľovi do troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

9. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania navrhovateľa

10. Proti rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Určené výživné považuje za neprimerane nízke s ohľadom na to, že v podpornom období bol študentom vysokej školy a mal vyššie životné potreby. Matka pritom dosahuje priemerný čistý príjem vo výške 1.017,- eur. Má síce ďalšiu vyživovaciu povinnosť, no plnoletej Y. prispieva otec sumou 350,- eur mesačne. Výživné na navrhovateľa malo byť určené aspoň v sume 200,- eur mesačne. Navrhovateľ si tiež uplatnil nárok na náhradu trov konania, pretože matka mu dlhodobo odmieta prispievať na jeho výživu. Súd sa zákonnou možnosťou priznania náhrady trov konania nezaoberal, neuviedol k nej žiadne skutkové a právne posúdenie. Navrhovateľ si musel vyhľadať právneho zástupcu na uplatnenie svojho nároku na súde, čo bolo spojené s finančnými prostriedkami,

ktoré by nemuseli byť vynaložené, ak by matka dobrovoľne plnila vyživovaciu povinnosť. Na podporu uplatneného nároku na náhradu trov konania poukázal navrhovateľ na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17CoP/10/2019 zo dňa 26.09.2019. Napadnutý rozsudok navrhol navrhovateľ zmeniť spôsobom, ktorý v odvolaní špecifikoval.

IV. Obsah odvolanie osoby povinnej z platenia výživného

11. Proti rozsudku podala odvolanie osoba povinná z platenia výživného - matka. Podľa jej názoru rozhodnutie súdu nemá oporu vo vykonaných dôkazoch. Súd sa neriadil dôsledne pokynmi uvedenými v zrušujúcom uznesení nadriadeného súdu. Navrhovateľ je zdravý, bolo preto potrebné zisťovať, prečo počas 8 rokov a prerušeného štúdia nikde nepracoval, nebrigádoval a nemal snahu sa ani zamestnať. V ďalšom rozsahu považuje matka tvrdenia súdu o tom, že správanie navrhovateľa zavinili jeho rodičia, za nepochopiteľné. Odkedy býva maloletý s otcom, je pod jeho silným tlakom a správanie sa diametrálne líši. K matke je drzý, arogantný, správa sa v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Navrhovateľ matku sleduje, uráža ju aj jej blízkych. Jeho správanie sa zhoršuje, je čoraz bezočivejší a agresívnejší, matke znepríjemňuje život. Navrhla preto napadnutý rozsudok zmeniť a návrh v celom rozsahu zamietnuť.

12. Podľa vyjadrenia navrhovateľa odvolanie matky nespĺňa obsahové náležitosti, keďže v ňom absentujú odvolacie dôvody. Matka uvádzané útoky na jej osobu nepreukázala, naopak, je to navrhovateľ, ktorý preukázal, že matka ho rôznymi spôsobmi napáda a provokuje, útočí na neho, uráža ho a posmieva sa mu. Navrhovateľ tiež poukázal na znalecký posudok znalkyne C.. C., podľa ktorého navrhovateľ nevie ovládať svoje konania a nevhodnosť svojho správania, v dôsledku čoho nemôže byť ani zodpovedný za svoje konanie. Zodpovednosť za svoj stav pripisuje navrhovateľ prevažne matke, jej manipulatívnejmu pôsobeniu. Okrem toho uviedol, že pre náročnosť vysokoškolského štúdia nebolo možné od neho požadovať, aby popri tom ešte pracoval.

V. Hodnotenie odvolacieho súdu

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

14. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že navrhovateľ, plnoletý syn osoby povinnej z platenia výživného - matky, sa domáha výživného v sume 400,- eur mesačne. Súd prvej inštancie návrhu vyhovel len sčasti, keď navrhovateľovi priznal výživné vo výške 120,- eur mesačne za obdobie od 29.01.2019 do 17.09.2020. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku možno vyvodiť, že vzťahy medzi účastníkmi konania sú vysoko konfliktné. Platenie výživného z tohto dôvodu súd podrobil kategórii dobrých mravov, pričom dospel k záveru, že správanie navrhovateľa je vysoko neštandardné vo vzťahu k matke, narúšajúce pravidlá dobrých mravov, spôsobené nielen jeho genetickou výbavou, ale aj vplyvom oboch rodičov na vývoj jeho osobnosti. Navrhovateľ je zodpovedný za svoje správanie, ktoré je však do veľkej miery (ak nie úplne) ovplyvnené správaním, postojmi a výchovným vplyvom jeho rodičov.

15. V kontexte podaného odvolania matky je zrejmé, že za nepochopiteľné považuje závery súdu ohľadne zodpovednosti rodičov za správanie navrhovateľa. Matka poukazuje na skutočnosť, že odkedy býva s maloletým s otcom, jeho správanie sa diametrálne líši, matku sleduje, uráža ju aj jej blízkych. Pre účely posúdenia dôvodnosti uplatnenej námietky matky sa odvolací súd oboznámil so závermi znaleckých posudkov, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Podľa názoru odborníkov je osobnosť navrhovateľa a jeho konanie kombináciou mnohých faktorov, od genetických až po tie vonkajšie. Nepriaznivý vplyv na neho malo disfunkčné, disharmonické rodinné prostredie so stupňujúcim sa predrozvodovým napätím a prakticky doteraz pretrvávajúcimi zápasmi medzi rodičmi. Súd vzal do úvahy aj psychologický nález svedčiaci o tom, že v čase, keď žil navrhovateľ v spoločnej

domácnosti s matkou, bol študentom K., jeho vzťahy s matkou boli významne narušené neustálymi vzájomnými hádkami, kde musel vyhľadať psychologickú a psychiatrickú pomoc.

16. V nadväznosti na vyššie uvedené je zrejmé, že rodina má rozvrátené citové väzby medzi jednotlivými jej členmi. Vzájomné konflikty medzi účastníkmi konania nie sú len proti pravidlám morálneho správania, ale vo svojich dôsledkoch zakladajú aj priestupkovú zodpovednosť navrhovateľa, o čom svedčia rozhodnutia o spáchaní priestupku. Na prípady obdobného správania plnoletého dieťaťa voči rodičovi pritom myslí v kontexte platenia výživného ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Zamietnutiu návrhu v celom jeho rozsahu však bráni osobnosť navrhovateľa, ktorá bola do značnej miery formovaná rozpadajúcim sa vzťahom rodičov. Už v čase, keď navrhovateľ žil s matkou v spoločnej domácnosti, musel vyhľadať psychologickú pomoc pre neustále vzájomné hádky. Matka teda chtiac či nechtiac nesie svoj podiel zodpovednosti za aktuálny narušený psychický stav navrhovateľa, nie však úplne, ako to naznačil súd prvej inštancie.

17. Pri celkovom zhodnotení života navrhovateľa je zrejmé, že ten napriek časovému predĺženiu a prestupom v rámci univerzít dokončil vysokoškolské štúdium. Jeho vzťahy s otcom nevykazujú známky konfliktnosti, ako je tomu v prípade matky, odvolaciemu súdu nie je zrejmé ani iné jeho nevhodné správanie voči iným osobám, výlučne sa tak sústreďuje na matku a jej blízke osoby. Navrhovateľ nepochybne koná účelovo, v snahe znepriemniť matke život v maximálnej možnej miere, pričom za svoje správanie musí navrhovateľ niesť zodpovednosť. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom, že navrhovateľ nevie ovládať svoje konanie alebo rozpoznať jeho protiprávnosť. Navrhovateľ je osobou plne spôsobilou na právne úkony, ktorý s výnimkou excessu v správaní voči matke, vedie inak riadny život. Podľa jeho vyjadrení si plne uvedomuje vážnosť vzťahov v rodine a nebezpečnosť verbálnych či fyzických napadnutí, ktoré neraz sprevádzajú stretnutia účastníkov konania.

18. Zhrnutím teda odvolací súd uvádza, že kategória dobrých mravov má v preskúmvanej veci svoje opodstatnenie. Navrhovateľ koná voči matke protiprávne a nemorálne, pričom len sčasti ho ospravedlňuje jeho osobnosť a psychický stav, deformovaný rozpadom rodičovského vzťahu, za ktorý môže aj matka. Odvolací súd sa rozhodol vo veci aplikovať § 75 ods. 2 Zákona o rodine, a to spôsobom, ktorým obmedzil právo navrhovateľa na výživné voči svojej matke len na nevyhnutnú mieru (argumentum a maiore ad minus), slúžiacu na uspokojovanie jeho životne nevyhnutných potrieb, odkláňajúc sa tak od štandardne aplikovaného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

19. Súd prvej inštancie priznal navrhovateľovi sumu 120,- eur za obdobie od 29.01.2019 do 17.09.2020. Takto určenú výšku výživného považuje odvolací súd za vecne správnu, prioritne slúžiacu navrhovateľovi na zabezpečenie stravy, ošatenia či hygienických potrieb. Zohľadňujúc vek navrhovateľa nie je dôvod pochybovať o tom, že výživné bude na sledovaný účel skonzumované a neprekročí tak rámec nevyhnutnej miery. Samozrejme, náklady navrhovateľa sú prezumovane vyššie, no v rozsahu prevyšujúcom 120,- eur je ich uspokojenie ťarchou vyživovacej povinnosti otca, resp. vlastnej zárobkovej činnosti navrhovateľa. V tomto kontexte nadväzuje odvolací súd na námietku matky ohľadne možnosti navrhovateľa brigádovať počas vysokej školy a zabezpečiť si tak vlastný príjem. Odvolací súd túto možnosť nevyklučuje, prihliadajúc na vek navrhovateľa a jeho celkovú dĺžku štúdia, no pokiaľ bolo v predmetnej veci určené výživné len v nevyhnutnej miere, odvolací súd nepripisuje námietke matky svoje opodstatnenie. Štúdium na vysokej škole je časovo náročné a objektívne môže študentovi brániť riadne sa zamestnať a samostatne sa živiť. Do úvahy prichádza skôr len brigádnická činnosť, ktorá slúži zväčša len na privyrobenie a zvýšenie životného štandardu uspokojovaním iných ako životne nevyhnutných výdavkov. Matka okrem toho disponuje dostatočným príjmom na to, aby si súdom uloženú povinnosť plnila riadne, bez toho, aby uspokojenie jej vlastných potrieb bolo ohrozené.

20. Nedôvodne argumentoval navrhovateľ svoje odvolanie poukazom na vyživovaciu povinnosť otca navrhovateľa voči plnoletej dcére, či inú vybranú rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Prešove. Už mnohokrát sa odvolací súd vyslovil, že každá právna vec súvisiaca s rodinnými vzťahmi je špecifická najmä osobnosťami členov rodiny a kvalitou ich citových vzťahov. Pri výživnom vystupujú do popredia aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, rovnako tak odôvodnené potreby dieťaťa. Generalizovať pritom možno len zákonné kritériá výživného, nie konkrétne výšky výživného, ktorú na ich základe súd určí. Použitie rozhodovacej činnosti v iných právnych veciach je preto veľmi oklieštené. Osobitne je tomu tak v preskúmvanom prípade, kedy štandardizované aplikovanie zákonných kritérií

vylúčila kategória dobrých mravov, ktorá celkom vylučuje aj zohľadnenie rozhodovanie vo veci výživného otca navrhovateľa voči plnoletej dcére, sestre navrhovateľa.

21. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v jeho meritórnej časti ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

22. Okrem výšky výživného sa navrhovateľ podaným odvolaním domáhal, aby odporkyňa uhradila dlžné výživné v lehote 2 mesiacov. Odvolací súd považoval odvolací návrh v tomto rozsahu za nedôvodný. Navrhovateľ neuviedol žiaden dôvod pre toto rozhodnutie súdu. Podľa napadnutého rozsudku je osoba povinná z platenia výživného - matka povinná zaplatiť dlžné výživné v lehote 3 mesiacov, čo odvolací súd považuje za dostatočne krátku dobu vzhľadom na výšku dlžného výživného a príjmové schopnosti matky.

23. Za nedôvodný považoval odvolací aj návrh na priznanie náhrady trov konania navrhovateľovi voči matke. V preskúmvanej veci nevzhliadol odvolací súd spravodlivý dôvod na odklon od štandardne aplikovaného ust. § 52 CMP. Samozrejme, navrhovateľ bol nútený iniciovať súdne konanie, keďže matka dobrovoľne neplnila svoju vyživovaciu povinnosť, v konaní bol však úspešný len sčasti. Vzťahy medzi účastníkmi konania sú rozvrátené, pričom odvolací súd obom pričítal mieru zavinenia na súčasnom stave. Nepripustné však bolo správanie navrhovateľa pred podaním návrhu na začatie konania aj v priebehu súdneho konania, čo do značnej miery ovplyvnilo ochotu navrhovateľky prispievať mu na jeho výživu. V dôsledku uvedeného aj sám navrhovateľ prispel k potrebe súdneho konania, čo neodôvodňuje spravodlivo mu priznať náhradu trov konania. Teda tak ako obidvaja účastníci zodpovedajú za kvalitu svojich vzťahov, tak sú povinní aj znášať svoje vlastné trovy konania.

24. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania ako vecne správny. Vychádzajúc z rovnakého posúdenia rozhodol odvolací súd aj o trovách odvolacieho konania podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).